

[Ministeren for kulturelle anliggender.]

ved Oksbøl findes, bortset fra den almindelige interesse i bevaring af landskabet som helhed, specielle arealer af særlig naturfredningsmæssig betydning. Blandt disse er området ved Greerup, et område, der indeholder for det første den på grund af sit fugleliv så værdifulde Greerup Langsø, som blev endeligt fredet ved overfredningsnævnets kendelse i fjor, og for det andet den såkaldte bronzealderkystskrænt, som hr. Vivike her nævnte. Den strækker sig fra nord til syd og fortæller os i dag, hvor Vesterhavet stod i bronzealderen. Skrænten afsluttes af et større klitparti, bronzealderens Blåvandshuk, et særegent naturmonument, der ligeledes på en strækning er omfattet af overfredningsnævnets kendelse.

I forbindelse med de drøftelser, der fandt sted ved forberedelserne til ekspropriations-sagen, blev der den 18. december 1964 nedsat et fællesudvalg med repræsentanter for forsvarsministeriet og ministeriet for kulturelle anliggender til at gennemgå de under forsvarsministeriet henhørende arealer med henblik på at finde frem til de særlige naturfredningsmæssige interesser, der kan være forbundet med dem, og finde frem til den måde, hvorpå disse arealer kan sikres, eventuelt gennem fredningsdeklarationer. Jeg kan i den forbindelse oplyse, at der allerede er givet tilsagn fra forsvarsministeriet om at tage de fornødne hensyn til den gamle kystskrænt, herunder i muligt omfang at reetablere naturtilstanden, d. v. s. fjerne eksisterende bebyggelse og henkastet affald, samt i det hele beskytte den bedst muligt.

Med hensyn til det i dag konkret rejste spørgsmål går jeg ud fra, at der tænkes på en hændelse, som, så vidt det er oplyst for mig, fandt sted inden for tidsrummet den 16.-19. august i år i forbindelse med en brigadeøvelse, hvorunder der bl. a. foregik kørsel med pansrede mandskabsvogne på den offentlige vej Greerup-Børsmose øst for Greerup Langsø og uden for det nævnte øvelsesterræn. Kørsel uden for det offentlige

vejnet indgik ikke i øvelsen, men det er oplyst, at en pansret mandskabsvogn har forladt vejnettet og søgt skjul imod flyvere i snæver tilknytning til vejen og derved opholdt sig på bronzealderkystens område. Der er herved opstået mindre skader. Ved denne kørsel er der sket en klar overtrædelse af gældende bestemmelser, og der er fra forsvarrets side taget skridt til at forhindre gentagelser. Det skal tilføjes, at udarbejdelsen af mere konkrete bestemmelser for den pågældende landstræknings bevarelse snarest vil blive taget op til behandling i det udvalg, der, som jeg før nævnte, er nedsat af forsvarsministeriet og ministeriet for kulturelle anliggender.

Jeg finder naturligvis, at episoden er beklagelig, men agter ikke i den anledning at gå ind i overvejelser som dem, der nævnes i spørgsmålet.

Vivike: Jeg takker ministeren for svaret, men finder det beklageligt, at ministeren ikke vil overveje at trække sin anbefaling af ekspropriationen tilbage. Har vi særlige garantier for, at forsvaret ikke overtræder de regulativer, som nu bliver lavet? Vi har, kan jeg forstå på ministeren, et løfte fra det danske forsvar, men har ministeren også fået garantier fra det tyske forbundsværn?

Ministeren for kulturelle anliggender (Sølvhøj): Det kan næppe være nogen overraskelse for det ærede medlem, at de aftaler, der træffes mellem kulturministeriet og forsvarsministeriet om beskyttelse af dansk natur og danske fortidsminder indgås mellem to danske instanser og ikke med det tyske forbundsværn eller nogen anden myndighed uden for landets grænser. Det er helt klart, det er jeg overbevist om, at vi kan være tillidsfulde med hensyn til de løfter, der er afgivet af det danske forsvar, og jeg er i hvert fald tilfreds med, at man øjeblikkelig har påtalt den beklagelige episode — og jeg erkender, den er beklagelig. Jeg er ligeledes tilfreds med, at man har givet konkrete løfter om at rydde bronze-